

JEDNOTNÁ PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKA

TESTOVÝ SEŠIT

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA · 9. ROČNÍK

CVIČNÝ TERMÍN · ORIGINÁLNÍ SIMULACE

Simulace 5 — hvězdárna / tah / rybník

Texty ani položky nejsou převzaty z oficiálních zadání Cermatu. Architektonicky kopírují didaktický test JPZ (30 úloh / 50 bodů / typy úloh a formulace stonků).

Kód sešitu	S9CJL26C0T05
Didaktický test	Počet úloh: 30 Maximální hodnocení: 50 bodů
Časový limit	60 minut (uvádí se na záznamovém archu)
Povolené pomůcky	pouze psací potřeby

1 Základní informace k zadání zkoušky

- Časový limit pro řešení didaktického testu je 60 minut.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku se neudělují záporné body.
- Odpovědi pište do cvičného záznamového archu na konci sešitu. Poznámky v sešitě se nehodnotí.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte modře nebo černě píšící propisovací tužkou.

2.1 Uzavřené úlohy — U každé uzavřené úlohy / podúlohy je právě jedna správná odpověď. Zvolenou možnost zakřížkujte. U úloh s přiřazováním smí být každá možnost z nabídky použita nejvýše jednou.

2.2 Otevřené úlohy — Odpovědi pište čitelně. Rozlišujte velká a malá písmena. Povoleno je psací i tiskací písmo. Ohebná slova zapisujte ve tvaru požadovaném zadáním.

Bodování této simulace odpovídá JPZ 2026: $17 \times 1 \text{ b.} + 8 \times 2 \text{ b.} + 3 \times 3 \text{ b.} + 2 \times 4 \text{ b.} = 50$.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 1

Na hřebenu nad obcí opravili starou hvězdárnu. Zastupitelstvo schválilo řád, podle něhož je kopule školám přístupná zdarma.

1**1 bod**

Co je nutné udělat, aby byl výchozí text pravopisně správný?

- A) Nic, text je pravopisně v pořádku.
- B) hřebenu → hřeběnu
- C) schválilo → schválílo
- D) přístupná → přístupná

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2-4

Dalekohled míří k severu sám,

jako prst, jenž zapomněl cíl.

Obloha je ještě mléčná,

správce šeptá: počkej na Vegu.

Žák drží mapu sám

a neví, kde je souhvězdí.

Kopule voní olejem ticha,

než hvězda vystoupí z mlhy.

(Cvičný úryvek. Tučně vyznačená slova posuzujte v úloze 3.)

2**1 bod**

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- A) Správce zakázal čekat.
- B) Správce vyzývá k čekání na Vegu, ačkoli obloha je mléčná.
- C) Vega už vyšla.
- D) Kopule byla zavřená.

3**1 bod**

Co je ve výchozím textu vyznačeno tučně?

- A) dvakrát stejný tvar téhož slovesa
- B) dvakrát stejný tvar téhož zájmena
- C) v první sloce tvar zájmena, v druhé sloce tvar slovesa
- D) v první sloce tvar slovesa, v druhé sloce tvar zájmena

4**1 bod**

Které z následujících tvrzení o rýmu výchozího textu je pravdivé?

- A) Soudobé verše obou slok se rýmují.
- B) Soudobé verše obou slok se nerýmují.
- C) AABB.
- D) Bez veršů.

5**max. 2 body**

Vypište z každé z následujících vět (5.1 a 5.2) základní skladební dvojici. (Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

- 5.1 V průběhu sezóny se počet jeřábů, zaznamenaných za účelem sčítání, ještě zvýší.
- 5.2 Neohlášené osvětlení hráze bylo pro řadu pozorovatelů překvapením.

6**max. 3 body**

Přiřadte k jednotlivým tvrzením (6.1–6.3) odpovídající trojici sloves (A–E). Žádná možnost z nabídky A–E nesmí být přiřazena víckrát než jednou.

- 6.1 V této trojici jsou všechna slovesa nedokonavá.
 - 6.2 V této trojici jsou první dvě slovesa dokonavá a třetí je nedokonavé.
 - 6.3 V této trojici jsou první dvě slovesa nedokonavá a třetí je dokonavé.
- A) zavřít – prosit – dát
 - B) zpívat – nést – říci
 - C) koupit – napsat – běžet
 - D) nosit – číst – stavět
 - E) myslet – spadnout – platit

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 7

Správce odpovídal na dotazy ***** zvědavými žáky. Hovořili jsme i o tématech s ptačím tahem.

7**max. 2 body**

- 7.1 Tvar slova položený na *****.
- 7.2 Tvar slova související na

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 8-13

TEXT 1

- (1) V bezměsíčné noci je tah ptáků zřetelnější. Jeho nezbytná podmínka spočívá v délce dne a v potravě.
- (2) Jihočeská observatoř sčítala jeřáby. První sezóna přinesla o 18 % víc jedinců. Pozorování hradilo sdružení z příspěvků, ne z obecního rozpočtu.
- (3) Sčítání nestačí při rušení osvětlením hráze. Odborníci na to upozorňují.

(4) Zda 18 % vydrží příští podzim, text neříká. Správce žádá, aby hráze ***** zůstaly tmavé, by ptáci neměnili směr.

(5) Autor považuje sčítání za užitečné, odmítá však celostátní zákaz osvětlení.

TEXT 2

Jméno místa děje: hvězdárna, čítárna. Jméno nástroje: dalekohled, měřidlo.

(Cvičný text; údaje smyšlené.)

8

max. 2 body

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (8.1–8.4), zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

- 8.1 Pozorování platila obec.
- 8.2 První sezóna přinesla o 18 % víc jedinců.
- 8.3 Observační je v jižních Čechách.
- 8.4 18 % je zaručeno i příští podzim.

9

max. 2 body

Vypište z první části TEXTU 1 dvě přídavná jména, z nichž každé obsahuje předponu. (Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání slova, které zadání neodpovídá.)

10

1 bod

Které z následujících tvrzení o slovech podle TEXTU 2 je pravdivé?

- A) hvězdárna je místo děje, dalekohled je nástroj.
- B) Obě místa.
- C) Obě nástroje.
- D) Naopak než A.

11

1 bod

Které z následujících tvrzení je podle informací obsažených ve třetí části TEXTU 1 nejméně jisté?

- A) Sčítání nestačí při rušení.
- B) Odborníci upozorňují.
- C) Sčítání existuje.
- D) 18 % vydrží příští podzim.

12

1 bod

Ve čtvrté části TEXTU 1 jsou vynechána dvě místa. Ve které možnosti jsou obě slova tak, aby byl text gramaticky správný a smysluplný?

- A) noční – aby
- B) nočně – proto
- C) noční – proto
- D) nočně – aby

13

1 bod

Tvrzení č. 1: Autor považuje sčítání za užitečné.

Tvrzení č. 2: Autor žádá celostátní zákaz osvětlení.

Pravdivé?

- A) Pravdivé je pouze tvrzení č. 1.
- B) Pravdivé je pouze tvrzení č. 2.
- C) Pravdivé je každé z těchto tvrzení.
- D) Pravdivé není žádné z těchto tvrzení.

14**max. 2 body**

Rozhodněte o každém z následujících větných celků (14.1–14.4), zda je v něm správně zapsána interpunkce (A), nebo ne (N).

- 14.1 Každý dalekohled, který není zakrytý musí zůstat v kopuli.
- 14.2 Po pozorování usedli k čaji.
- 14.3 Vysvětlila žákům, proč zhasli baterky, a proč mají šeptat.
- 14.4 Uvádí se, že jinde je obloha tmavší, ne-li černá.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 15

- A) Myslivci jí nakonec přestali bránit ve vstupu.
- B) V srpnu ohlásila sčítání jeřábů na soukromém rybníku.
- C) Nejdřív se jí sousedé vysmáli.
- D) Každé ráno přesto zapisovala stavy.
- E) Po roce přijela kontrola ze stanice.
- F) Sestavila první tabulku tahu.

15**3 body**

Seřaďte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby byla dodržena textová návaznost. Body lze získat pouze tehdy, jsou-li všechny části seřazeny správně.

16**1 bod**

Větný celek: Stará kopule se po opravě ***** školní hvězdárnou.
Které slovo patří na místo?

- A) stala
- B) stal
- C) stál
- D) stály

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Observatoř zveřejnila údaj o počtu jeřábů. *****.

17**1 bod**

Která z následujících možností nejlépe vystihuje charakter výňatku a zároveň uvádí údaj, který na vynechané místo patří?

- A) Úvaha. Údaj: NÁRŮST 80 %.
- B) Odborný text. Údaj: NÁRŮST 18 %.
- C) Pohádka. Údaj: NÁRŮST 18 %.
- D) Odborný text. Údaj: NÁRŮST 80 %.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Obec pod hvězdárnou leží v Jihočeském kraji. Vstup na stezku je spoplatněn.

Projďte hřeben nerušenně. Uvidíte i kaply pod kopulí.

Filmaři zde natáčely noční scény. Jihočeském je správně.

(Cvičný text. Podtržený výraz je zapsán správně.)

18**max. 4 body**

Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou v něm zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně. (Ohebná slova запиšte ve stejném tvaru, v němž jsou užita v textu. Za chybu je považováno neuvedení hledaného slova i zapsání slova, které zadání neodpovídá.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 19-23

- (1) Držím mapu v ruce a čekám tiše.
(2) „Počkej na Věgu,“ šeptá správce. ***** zůstanu stát, obloha je ještě mléčná.
(3) Mira ze schodů volá: „Už jdeme.“ Neodpovím.

(Cvičný úryvek. Tučně vyznačené větné členy posuzujte v úloze 20.)

19**max. 2 body**

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (19.1–19.4), zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

- 19.1 Vypravěč drží mapu.
19.2 Mira je správce.
19.3 Správce promluví přímou řečí.
19.4 Vega už vyšla.

20**max. 2 body**

- 20.1 Druh větného členu v ruce.
20.2 Druh větného členu tiše.

21**1 bod**

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- A) Přímou řečí promlouvají správce a Mira.
B) Tři postavy.
C) Jen Mira.
D) Přímá řeč není.

22**1 bod**

Na každé ze dvou vynechaných míst ve druhé části výchozího textu je nutné doplnit slovo tak, aby byl celek gramaticky správný a smysluplný. Ve které možnosti jsou uvedena obě slova?

- A) A – protože
B) Anebo – jenže
C) Proto – a
D) Jestliže – proto

23**1 bod**

Které z následujících tvrzení neodpovídá výchozímu textu?

- A) Próza.
B) Umělecký text.
C) Ich-forma.
D) Provozní řád.

24**1 bod**

Která z následujících možností obsahuje slovo zapsané s pravopisnou chybou?

- A) situace, politika, diagram
B) titul, diagnóza, organizace
C) diplom, univerzita, artikulace
D) gymnázium, aktivita, administrativa

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 25

1. Pojdte na schody. 2. Oni to chtěj vidět. 3. Pavle, podej mapu.
4. Sedněte k dalekohledu. 5. Strýc o práh zakop. 6. Zítra vstaňte za tmy.
7. Oni to zvládnou. 8. Řekněte souhvězdí. 9. Už nemluv.
10. Bez mapy byste bloudili. 11. Klidně sem sednite. 12. Držte se zábradlí.

25**max. 3 body**

Ve výchozím textu je uvedeno dvanáct vět: ve třech z nich se vyskytuje nespisovný tvar slovesa. Najděte tyto tři věty a napište jejich čísla. Čísla oddělte čárkou. (Za chybu je považováno neuvedení hledaného čísla i zapsání čísla, které zadání neodpovídá.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 26-29

- (1) Jihočeská observatoř zveřejnila zprávu o tahu. Pozorování hradilo sdružení z příspěvků.
(2) Ptačí tah řídí délka dne. Možná vás překvapí, že světlo hráze směr mění stejně jako hlad.
(3) Zda 18 % vydrží, text neříká.

26**max. 2 body**

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (26.1–26.4), zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

- 26.1 Pozorování platila obec.
26.2 Observatoř je v jižních Čechách.
26.3 Text zaručuje 18 % příští podzim.
26.4 Sdružení hradilo pozorování z příspěvků.

27**1 bod**

Které z následujících tvrzení je pravdivé?

- A) Ve druhém odstavci se autor obrací na čtenáře.
B) Neobrací.
C) Dopis.
D) Bez pojmů.

28**1 bod**

Ve kterých odstavcích se vyskytuje alespoň jeden větný celek, v němž se autor výchozího textu přímo obrací na čtenáře textu?

- A) ve všech
B) v 1. a 2.
C) v 2. a 3.
D) pouze v druhém

29**1 bod**

Které z následujících podstatných jmen není ve výchozím textu užito v 2. pádě čísla jednotného?

- A) zprávu
B) tahu
C) dne
D) hráze

30**max. 4 body**

Přiřadte k jednotlivým definicím (30.1–30.4) úryvek (A–F), který patří na vynechané místo (*****) v definici. Žádná možnost z nabídky A–F nesmí být přiřazena víckrát než jednou.

30.1 Básnický prostředek typu I: v rámci jednoho verše se opakuje totéž ohebné slovo užitě ve stejném tvaru. Vyskytuje se například v úryvku ****.*.

30.2 Básnický prostředek typu II: totéž slovo či více slov se opakuje na samém konci bezprostředně po sobě jdoucích veršů. Vyskytuje se například v úryvku ****.*.

30.3 Básnický prostředek typu III: totéž slovo či více slov se opakuje na samém začátku bezprostředně po sobě jdoucích veršů. Vyskytuje se například v úryvku ****.*.

30.4 Básnický prostředek typu IV: slovo z konce jednoho verše se opakuje na začátku bezprostředně následujícího verše. Vyskytuje se například v úryvku ****.*.

A) Tma, tma nad kopulí leží,
tma kreslí na plátno.

B) Hleď, hleď k severu, chlapče,
hleď, než hvězda zmizí.

C) Na konci hřebene stála věž,
věž plná kovu.

D) Řekni, správce, řekni jen,
kdy vyjde Vega?

E) Kdos to šeptal? Kdos to ukazoval?
Kdos to držel mapu?

F) Čekal jsem tě do svítání,
volal jsem tě do svítání.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.

CVIČNÝ ZÁZNAMOVÝ ARCH

S9CJL26C0T05 · Simulace 5 — hvězdárna / tah / rybník

Zakřížkujte zvolenou možnost. U otevřených úloh pište do řádků.

Úl.	A	B	C	D	E	F	otevřená odpověď / pořadí / A-N
1	☐	☐	☐	☐			
2	☐	☐	☐	☐			
3	☐	☐	☐	☐			
4	☐	☐	☐	☐			
5							
6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
7							
8							
9							
10	☐	☐	☐	☐			
11	☐	☐	☐	☐			
12	☐	☐	☐	☐			
13	☐	☐	☐	☐			
14							
15							
16	☐	☐	☐	☐			
17	☐	☐	☐	☐			
18							
19							
20							
21	☐	☐	☐	☐			
22	☐	☐	☐	☐			
23	☐	☐	☐	☐			
24	☐	☐	☐	☐			
25							
26							
27	☐	☐	☐	☐			
28	☐	☐	☐	☐			
29	☐	☐	☐	☐			
30	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Čas: 60 minut. Maximálně 50 bodů.